TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2004. gada 10. jūnijā *

Lieta C-87/02

Eiropas Kopienu Komisija, ko pārstāv M. van Beks [*M. van Beek*] un R. Amorosi [*R. Amorosi*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītāja,

pret

Itālijas Republiku, ko pārstāv M. Masella Duči Teri [*M. Massella Ducci Teri*], *avvocato dello Stato*, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja,

par pieteikumu atzīt, ka, tā kā reģions Abruci [*Regione Abruzzo*], neizvērtēja to vai *Teramo* pilsētas apvedceļa būves projektam (kas pazīstams ar nosaukumu "*Lotto zero — Variante, tra Teramo* (Itālija) *e Giulianova, alla strada statale SS 80*"), kas

* Tiesvedības valoda — itāļu.

atbilst tādiem projektiem, kuri uzskaitīti Padomes 1985. gada 27. jūnija Direktīvas 85/337/EEK par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV L 175, 40. lpp.) II pielikumā, bija vajadzīgs ietekmes uz vidi novērtējums saskaņā ar šīs direktīvas 5.–10. pantu, Itālijas Republika neizpildīja pienākumus, kas tai uzlikti ar minētās direktīvas 4. panta 2. punktu.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs P. Janns [*P. Jann*], tiesneši A. Ross [*A. Rosas*] (referents) un A. La Pergola [*A. La Pergola*], R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*] un K. Lēnartss [*K. Lenaerts*],

ģenerāladvokāts D. Ruiss-Harabo Kolomers [*D. Ruiz-Jarabo Colomer*],
sekretārs R. Grass [*R. Grass*],

ņemot vērā ziņojumu tiesas sēdē,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus tiesas sēdē 2004. gada 8. janvārī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Ar prasības pieteikumu, ko Tiesas kanceleja saņēmusi 2002. gada 13. martā, Eiropas Kopienu Komisija atbilstoši EKL 226. pantam cēla prasību nolūkā konstatēt, ka, tā kā *Regione Abruzzo* neizvērtēja to, vai *Teramo* pilsētas (Itālija) apvedceļa būves projektam (kas pazīstams ar nosaukumu *"Lotto zero — Variante, tra Teramo e Giulianova, alla strada statale SS 80"*, turpmāk tekstā — projekts "Lotto zero"), kas atbilst tādiem projektiem, kuri uzskaitīti Padomes 1985. gada 27. jūnija Direktīvas 85/337/EEK par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV L 175, 40. lpp.) II pielikumā, bija vajadzīgs ietekmes uz vidi novērtējums saskaņā ar šīs direktīvas 5.–10. pantu, Itālijas Republika neizpildīja pienākumus, kas tai uzlikti ar minētās direktīvas 4. panta 2. punktu.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienu tiesiskais regulējums

2 Direktīva 85/337, saskaņā ar tās 1. panta 1. punktu, attiecas uz to valsts un privāto projektu ietekmes uz vidi novērtējumu, kam, iespējams, ir nozīmīga ietekme uz vidi.

3 Saskaņā ar minētā panta 2. punktu projekts nozīmē:

— "celtniecības darbu vai citu ierīkošanu vai programmu izpildi,

— citu iejaukšanos dabiskajā apkārtnē un ainavā, to skaitā iejaukšanos, kas saistīta ar minerālo resursu ieguvi".

4 Direktīvas 85/337 2. panta 1. punkts paredz:

"Dalībvalstis nosaka visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka, pirms tiek dota piekrišana, tos projektus, kuriem var būt būtiska ietekme uz vidi *inter alia* to rakstura, izmēra vai atrašanās vietas dēļ, pakļauj novērtējumam attiecībā uz to ietekmi.

Šie projekti ir noteikti 4. pantā."

5 Direktīvas 85/337 4. pants nosaka:

"1. Saskaņā ar 2. panta 3. punktu to veidu projektus, kas uzskaitīti I pielikumā, pakļauj novērtējumam saskaņā ar 5. līdz 10. pantu.

2. To veidu projektus, kas uzskaitīti II pielikumā, pakļauj novērtējumam saskaņā ar 5. līdz 10. pantu, ja dalībvalstis uzskata, ka šo projektu pazīmes to pieprasa. Šim nolūkam dalībvalstis var *inter alia* noteikt konkrētus projektu veidus, kas ir pakļaujami novērtējumam, vai arī tās var noteikt kritērijus un/vai pakāpi, kas ir vajadzīga, lai noteiktu, kuri no to veidu projektiem, kas uzskaitīti II pielikumā, ir pakļaujami novērtējumam saskaņā ar 5. līdz 10. pantu."

6 Direktīvas 85/337 II pielikuma 10. punkta "Infrastruktūras projekti" d) apakšpunkts par projektiem, uz kuriem attiecas 4. panta 2. punkts, nosaka:

"Ceļu, ostu būve, to skaitā zvejniecības ostu un lidostu būve (projekti, kas nav uzskaitīti I pielikumā)."

7 Pēc būtības Direktīvas 85/337 5. pants precizē minimālo informācijas daudzumu, ko sniedz projekta īstenotājs. Saskaņā ar 6. pantu, dalībvalstīm ir uzlikts par pienākumu veikt vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka iestādes un attiecīgā sabiedrības daļa tiek informēta un ka tai tiek dota iespēja izteikt viedokli pirms projekta uzsākšanas. 8. pantam kompetentajām iestādēm ir uzlikts par pienākumu ņemt vērā informāciju, kas iegūta saskaņā ar 5., 6. un 7. pantu. Saskaņā ar 9. pantu, kompetentajām iestādēm ir noteikts par pienākumu informēt sabiedrību par pieņemto lēmumu un jebkādiem nosacījumiem, kas tam pievienoti.

8 Direktīvas 85/337 12. pantā paredzēts, ka dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai īstenotu šo direktīvu trijos gados pēc tās izziņošanas. 1985. gada 3. jūlijā tā ir izziņota dalībvalstīm.

9 Šo direktīvu groza Padomes 1997. gada 3. marta Direktīva 97/11/EK (OV L 73, 5. lpp.), kuras 3. panta 1. punkts paredz transpozīciju vēlākais līdz 1999. gada 14. martam. Direktīva 97/11 nebija piemērojama šīs lietas apstākļu rašanās laikā.

10 Direktīvas 85/337 4. panta otrais un turpmākie punkti, ar grozījumiem atbilstoši Direktīvai 97/11, nosaka:

"2. Saskaņā ar 2. panta 3. punktu, dalībvalstis:

a) pārbaudot katru gadījumu

vai

b) pēc dalībvalsts noteiktiem limitiem vai kritērijiem

attiecībā uz II pielikumā uzskaitītajiem projektiem nosaka, vai projekts jānovērtē saskaņā ar 5. līdz 10. pantu.

Dalībvalstis var nolemt piemērot gan a), gan b) apakšpunktā minēto kārtību.

3. Kad katra gadījuma pārbaude ir paveikta kad ir pārbaudīts katrs gadījums vai ir noteikti limiti vai kritēriji, kas paredzēti 2. punktā, ņem vērā attiecīgos atlasītos izvēlētos kritērijus, kas paredzēti III pielikumā.

4. Dalībvalstis nodrošina, lai tas, ko kompetentās iestādes nosaka saskaņā ar 2. punktu, tiktu paziņots sabiedrībai."

Valsts tiesiskais regulējums

11 Republikas Prezidenta 1996. gada 12. aprīļa dekrēta "*Atto di indirizzo e coordinamento per l'attuazione dell'art. 40, comma 1, della L. 22 febbraio 1994, n. 146, concernente disposizioni in materia di valutazione di impatto ambientale*" (Akts par 1994. gada 22. februāra likuma Nr. 146 "Par pasākumiem ietekmes uz vidi novērtējuma jomā" 40. panta 1. punkta piemērošanas vadlīnijām un koordināciju) (*GURI* Nr. 210, 1996. gada 7. septembris, 28. lpp., turpmāk tekstā — "1996. gada 12. aprīļa dekrēts") 1. pantā ir noteikts:

"1. *Trento* un *Bolzano* autonomie reģioni un provinces rūpējas par to, lai attiecībā uz A un B pielikumos norādītajiem projektiem, piemērojot ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru, tiktu ievēroti Direktīvas 85/337/EEK noteikumi un tas tiktu darīts atbilstoši šajā Aktā noteiktajām vadlīnijām.

[..]

4. Projekti, uz kuriem attiecas B pielikums un kas pilnībā vai daļēji atrodas aizsargājamās dabas teritorijās, ko nosaka 1991. gada 6. decembra likums Nr. 394, ir pakļauti ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrai.

[..]

6. Projektus, kas uzskaitīti B pielikumā un kas neatrodas aizsargājamās dabas teritorijās, pārbauda kompetentā iestāde saskaņā ar 10. pantā noteiktajiem priekšrakstiem un elementu bāzi, kas norādīta D pielikumā, attiecībā uz to, vai projekta pazīmes liecina par vajadzību uzsākt ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru."

12 1996. gada 12. aprīļa dekrēta 10. panta 1. un 2. punkts nosaka:

"1. Projekta īstenotājs vai iestāde, kas izsaka piedāvājumu tādiem projektiem, uz kuriem attiecas 1. panta 6. punkts, pieprasa pārbaudi, kas paredzēta šajā pašā daļā. Informācija, ko šīs pārbaudes veikšanas nolūkā sniedz Projekta īstenotājs vai iestāde, kas izteikusi piedāvājumu, ir projekta apraksts un dati, lai apzinātu un novērtētu būtiskāko ietekmi, kādu projekts var radīt uz vidi.

2. Kompetentā iestāde sešdesmit dienu laikā sniedz vērtējumu elementu bāzei, kas norādīta D pielikumā, identificējot iespējamos noteikumus ietekmes samazināšanai un būvdarbu un/vai iekārtu uzraudzībai. Ja norādītajā termiņā kompetentā iestāde nesniedz atbildi, projekts uzskatāms par atbrīvotu no procedūras veikšanas. *Trento* un *Bolzano* autonomie reģioni un provinces veic vajadzīgos pasākumus, lai informētu sabiedrību par novērtējumu un tā rezultātiem."

13 1996. gada 12. aprīļa dekrēta B pielikuma par projektiem, uz kuriem attiecas 1. panta 4. punkts, 7. punkta g) un h) apakšpunktā ir noteikts:

"g) ārpilsētas mazākas nozīmes ceļš,

h) autoceļu joslu būve pilsētas zonā vai esošo ceļu paplašināšana līdz četrām vai vairākām ceļu joslām, kuru garums pilsētas zonā pārsniedz 1 500 metrus."

14 1996. gada 12. aprīļa dekrēta D pielikumā ir norādīti elementi, ko kompetentā iestāde ņem vērā, lai izvērtētu projekta pazīmes un vietu šī paša dekrēta 1. panta 6. daļā paredzētās pārbaudes kontekstā.

15 *Regione Abruzzo* transponēja 1996. gada 12. aprīļa dekrētu ar 1997. gada 23. septembra reģionālo likumu Nr. 112 *"Norme urgenti per il recepimento del decreto del Presidente della Repubblica 12 aprile 1996"* ("Steidzami noteikumi Republikas Prezidenta 1996. gada 12. aprīļa dekrēta transponēšanai").

Pirmstiesas procedūra

16 No Komisijas iesniegtā prasības pieteikuma izriet, ka 1998. gada 11. maijā tā pieprasīja, lai no Itālijas iestādes iesniedz informāciju par projektu *"Lotto zero"*. Saskaņā ar Komisijas rīcībā tajā brīdī esošo informāciju šis projekts tika atļauts,

nepakļaujot to ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrai un bez iepriekšējas pārbaudes, lai noteiktu, vai vajadzīgs veikt šo ietekmes uz vidi novērtējumu.

17 Eiropas Parlamenta locekļa uzdotā jautājuma kontekstā Komisija saņēma informāciju, ka projekta mērķis bija ceļa būve, proti — 10,5 metru plata autoceļa būve, kas sastāv no četriem viaduktiem un četriem tuneļiem. Ceļš, kas šķērsotu netālu esošo apdzīvoto vietu dažu metru attālumā no *Teramo* komūnas vēsturiskā centra *Abruzzo* (Itālija), vestu gar *Teramo* upes gultni, kas ir vērtīga vides projekta "*Fiume Tordino medio corso*" objekts, ko finansēja Kopiena. Šīs Kopienas nozīmes zonas izveidošanu ierosināja Itālijas Republika procedūras ietvaros, ar ko izveido Eiropas ekoloģisko tīklu "*Natura 2000*" Padomes 1992. gada 21. maija Direktīvas 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (OV L 206, 7. lpp.) nozīmē.

18 Ar 1998. gada 23. jūlija vēstuli Itālijas Republika apstiprināja Komisijai, ka projekts faktiski ietver ceļa būvi ar divām joslām 10,5 metru platumā, neprecizējot tā garumu, lai autoceļš tādējādi šķērsotu *Teramo* komūnas teritoriju virzienā uz *Tordino* hidrogrāfiskā baseina labo pusi, kura garums ir 5 440 metri, viaduktu garums — 2 260 metri, bet tuneļu garums — 930 metri.

19 No sarakstes starp Komisiju, Itālijas Vides ministriju un Pastāvīgo pārstāvniecību izriet, ka 1999. gada 12. martā *Regione Abruzzo* deva piekrišanu darbu īstenošanai un ka šiem darbiem nozīmēts īpašs komisārs nolēma to nepakļaut ne ietekmes uz vidi novērtējumam, ne iepriekšējai pārbaudei.

20 Ministrija ar 1999. gada 21. maija vēstuli atgādināja par prasībām, kas noteiktas ar 1996. gada 12. aprīļa dekrētu, un aicināja gan īpašo komisāru, gan *Regione Abruzzo* pamatot lēmumu nepakļaut šo projektu ne ietekmes uz vidi novērtējumam, ne iepriekšējai pārbaudei. Īpašais komisārs prasīja *Regione Abruzzo* uzsākt reģionālo procedūru, kas bija paredzēta, lai pārbaudītu atbilstību vides prasībām saskaņā ar 1996. gada 12. aprīļa dekrētu.

21 Projekts tāpat tika pakļauts pārbaudes procedūrai, lai noteiktu, vai tam veicams ietekmes uz vidi novērtējums. Proti, ievērojot to, ka attiecīgā zona nebija aizsargājamā zona likuma Nr. 394/91 un reģionālā likuma Nr. 38/96 izpratnē, *Regione Abruzzo* ar reģionālo dekrētu Nr. 25/99 (1999. gada 15. novembra prot. Nr. 3624), nolēma sniegt labvēlīgu atzinumu saistībā ar pārbaudi par projekta atbilstību vides prasībām un tādējādi nepakļaut to ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrai.

22 Ar savu 2000. gada 30. maija vēstuli, kas nosūtīta Komisijai ar Pastāvīgās pārstāvniecības 2000. gada 16. jūnija notu, Itālijas Vides ministrija precizēja, ka reģionālais dekrēts Nr. 25/99 tika pieņemts pēc labvēlīga 1999. gada 22. oktobra atzinuma Nr. 3/76, ko sniedza *Comitato di Coordinamento Regionale sulla Valutazione di Impatto Ambientale* (Reģionālā koordinācijas komiteja ietekmes uz vidi novērtējumam, turpmāk tekstā — "Koordinācijas komiteja"), kas, atbilstoši ministrijas norādītajam, atsaucās uz būvinženieru atzinumu un kas reģionālajā dekrētā Nr. 25/99 nav minēts. Dekrētā nav izskaidrots šāds trūkums un nav sniegti nekādi argumenti sakarā ar reģionālās administrācijas pieņemto lēmumu.

23 2000. gada 24. oktobrī Komisija nosūtīja oficiālu paziņojumu Itālijas Republikai, norādot, ka tās rīcībā nav vajadzīgo elementu, lai pārliecinātos, ka *Regione Abruzzo* ir veicis attiecīgā projekta pārbaudi saskaņā ar Direktīvas 85/337 II pielikumu, lai pierādītu, ka tā pazīmes nerada vajadzību veikt novērtējumu šīs Direktīvas 5.–10. panta nozīmē.

24 Nesaņemot apmierinošu atbildi uz šo oficiālo paziņojumu, ko dažādās atbildēs sniedza Itālijas iestādes, Komisija ar 2001. gada 18. jūlija vēstuli iesniedza Itālijas Republikai argumentētu atzinumu, aicinot veikt vajadzīgos pasākumus, lai divu mēnešu laikā no atzinuma saņemšanas dienas nodrošinātu atbilstību esošajām prasībām.

Tiesvedība Tiesā

25 Tiesa nolēma uzdot vairākus jautājumus Itālijas Republikai un Komisijai, kā arī pieprasīt tām iesniegt vairākus dokumentus. Proti, pirmstiesas procedūras nolūkā Tiesa pieprasīja Itālijas Republikai iesniegt būvinženieru atzinumu. Pēc atbilžu un dokumentu izvērtēšanas Tiesa, piemērojot Reglamenta 44.a pantu, nolēma pieņemt lēmumu, nerīkojot tiesas sēdi.

Par lietas būtību

Lietas dalībnieku argumenti

26 Komisija atgādina, ka, saskaņā ar Direktīvas 85/337 4. panta 2. punkta pirmo daļu, to veidu projektus, kas uzskaitīti II pielikumā, pakļauj novērtējumam saskaņā ar šīs pašas direktīvas 5. līdz 10. pantu, ja dalībvalstis uzskata, ka šo projektu pazīmes to pieprasa. Direktīvas 85/337 4. panta 2. punkta otrā daļa piešķir dalībvalstīm *inter alia* pilnvaras noteikt kritērijus un/vai pakāpi, kas ir vajadzīga, lai noteiktu, kuri no to veidu projektiem, kas uzskaitīti II pielikumā, ir pakļaujami novērtējumam saskaņā ar 5. līdz 10. pantu.

27 Komisija precizē, ka, saskaņā ar 1999. gada 16. septembra spriedumu lietā *WWF* u.c. (C-435/97, *Recueil*, I-5613. lpp.), neesot tiesību aktam, kas *a priori* un kopumā precizē tādus projektus, kuri pakļaujami ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrai, dalībvalstis var atbrīvot noteiktu projektu no šādas procedūras tikai pēc konkrētā projekta vērtējuma, kurā izskaidroti iemesli, pamatojoties uz visaptverošu vērtējumu, kādēļ projektam nav ietekmes uz vidi.

28 Itālijas Republika 1996. gada 12. aprīļa dekrētā nav precizējusi *a priori* un kopumā, saskaņā Direktīvas 85/337 4. panta 2. punkta otro daļu, kādi projekti pakļaujami ietekmes uz vidi novērtējumam. Tā aprobežojās ar to projektu noteikšanu, ko varētu pakļaut pārbaudei, lai noteiktu vajadzību veikt ietekmes uz vidi novērtējumu. Tāds bija projekts, kas attiecās uz 1996. gada 12. aprīļa dekrēta B pielikumu, jo īpaši 7. punkta g) apakšpunktu (ārpilsētas mazākas nozīmes ceļi) vai h) apakšpunktu (autoceļa joslu būve pilsētas zonā vai esošo ceļu paplašināšana līdz četrām vai vairākām ceļu joslām, kuru garums pilsētas zonā pārsniedz 1500 metrus), un kas atbilst projektiem, kuri uzskaitīti Direktīvas 85/337 II pielikumā, jo īpaši 10. punkta d) un e) apakšpunktā (lidostu, ceļu un ostu, to skaitā zvejniecības ostu, būve).

29 Projekts *Lotto zero* atbilst tādiem projektiem, ko paredz šie noteikumi, tādēļ to vajadzēja pārbaudīt un lēmumu atteikties no novērtējuma veikšanas, saskaņā ar Direktīvas 85/337 5. līdz 10. pantu, vajadzēja pamatot ar skaidriem un precīziem noteikumiem. Tomēr lēmumā nepakļaut projektu novērtējumam netika norādīts neviens iepriekš noteikts novērtējuma kritērijs, kā arī netika papildus izskaidrots, vai tika veikta pārbaude, kas attiecas uz 1996. gada 12. aprīļa dekrēta 1. panta sesto daļu, ne arī — apstiprinošā gadījumā — kā tā tika veikta. Veids, kā tika pamatots reģionālais dekrēts Nr. 25/99, ļauj uzskatīt, ka *Regione Abruzzo* nepārbaudīja, vai bija jāveic projekta novērtējums atbilstoši Direktīvas 85/337 5.-10. pantam. Savā replikas rakstā Komisija precizē, ka Koordinācijas komitejas atzinums, uz ko ir atsauce dekrētā Nr. 25/99, tai nav darīts zināms.

30 Komisija uzsver — lai arī pārbaudes saturs un mehānisms, kas attiecas uz Direktīvas 85/337 4. panta 2. punktu, netika izstrādāts Direktīvā 97/11, ar ko groza Direktīvu 85/337, un šajā gadījumā nav piemērojams, tomēr nevar pieņemt, ka tie būtu pilnībā ignorēti un ka lēmums nesaturētu nekādu motivāciju.

31 Turklāt tēze, saskaņā ar kuru valsts tiesu noraidījums prasībām, ko ceļ vides aizsardzības apvienības, traucēja Komisijai pārbaudīt, vai dalībvalstis izpilda pienākumus, kas izriet no Direktīvas, bija pilnīgi nepamatoti un ir pretēja Tiesas judikatūrai. Kā tas patiesībā izriet no iepriekš minētā sprieduma lietā *WWF* u.c., valsts tiesai piekrīt pārbaudīt, vai kompetentās iestādes atbilstoši novērtēja būtiskās pazīmes projekta ietekmei uz vidi. Vienlaikus nevar izslēgt to, ka Tiesa var lemt par dalībvalstu pienākumiem, kas izriet no Direktīvas 85/337 4. panta 2. punkta, un tāpēc Komisija, pamatojoties uz pilnvarām, ko tai piešķir EKL 226. pants, rīkojas, lai atzītu Kopienu tiesību pārkāpumu.

32 Visbeidzot Komisija uzsver, ka dalībvalstij ir jāatbild ne tikai par savu centrālās varas iestāžu, bet arī vietējo vai decentralizēto administrāciju pienākumu neizpildi.

33 Itālijas Republika atgādināja *Regione Abruzzo* 1999. gada 15. novembra reģionālā dekrēta Nr. 25/99 pieņemšanas apstākļus.

34 Attiecībā uz šī lēmuma motivāciju tā uzskata, ka Direktīvas 85/337 4. panta 2. punkts katrā gadījumā ļauj pārbaudīt to, vai projekts pakļaujams novērtējumam. Minētā direktīva arī paredz skaidri izteikta pasākuma pieņemšanu pirms projekta pakļaušanas novērtējumam. Tā rezultātā ir attaisnojami ļaut kompetentajām

iestādēm neizteikt savu viedokli gadījumos, kad tās neveic novērtējumu, un tām neuzliek par pienākumu pieņemt formālus pasākumus, ja projekts ir jāpakļauj ietekmes uz vidi novērtējumam.

35 Tādi bija noteikumi, ko paredz 1996. gada 12. aprīļa dekrēta 10. panta 2. punkts, saskaņā ar kuru gadījumos, kad kompetentā iestāde uzskata, ka nav jāpaveic novērtējumu, tā var neizteikt savu viedokli, kas ir līdzvērtīgi lēmumam slēgt pārbaudes procedūru.

36 Itālijas Republika visos gadījumos apstrīdēja pārmetumu par pienākumu neizpildi tādēļ, ka valsts kompetentā iestāde pieņēma skaidri izteiktu pasākumu, proti, dekrētu Nr. 25/99, to pamatojot ar norādi uz Koordinācijas komitejas atzinumu.

37 Tā norāda, ka no iepriekš minētā sprieduma lietā *WWF* u.c. izriet - valsts tiesai piekrīt pārbaudīt, vai kompetentās iestādes atbilstoši novērtēja projekta ietekmes uz vidi būtisko raksturu. Šajā gadījumā projekts *Lotto zero* tika pakļauts *Tribunale amministrativo regionale del Lazio* (Lacio Administratīvās tiesas) kontrolei pēc tam, kad *Associazione Italiana Nostra-Onlus* un *Associazione Italiana per il World Wildlife Fund* cēla prasību. Šī tiesa ar 2000. gada 21. jūnija rīkojumu noraidīja prasību pārtraukt attiecībā uz šo projektu apstrīdēto lēmumu īstenošanu.

Tiesas vērtējums

38 Sākotnēji ir jāatgādina — apstāklim, ka dalībvalsts uztic saviem reģioniem direktīvu īstenošanas kompetenci, nav nekādas nozīmes EKL 226. panta piemērošanas kontekstā. Faktiski, kā tas izriet no iedibinātās judikatūras, dalībvalsts nevar

aizbildināties ar savu iekšējo situāciju, lai attaisnotu no Kopienas direktīvām izrietošu pienākumu un termiņu neievērošanu. Ja katrai dalībvalstij ir tiesības pēc saviem ieskatiem brīvi deleģēt savas iekšējās normatīvās kompetences, tad tomēr saskaņā ar EKL 226. pantu tā vienīgā ir atbildīga attiecībā pret Kopienu par no Kopienu tiesībām izrietošo pienākumu ievērošanu (1991. gada 13. decembra spriedums lietā C-33/90 Komisija/Itālija, *Recueil 1991*, I-5987. lpp., 24. punkts; šajā sakarā skat. arī 1997. gada 1. oktobra rīkojumu lietā C-180/97 *Regione Toscana*/ Komisija, *Recueil 1997*, I-5245. lpp., 7. punkts). Tāpēc šajā gadījumā ir mazsvarīgi, ka pienākumu neizpilde izrietēja no *Regione Abruzzo* lēmuma.

39 Turklāt prasības iesniegšana valsts tiesā pret valsts iestādes lēmumu, uz kuru attiecas prasība par pienākumu neizpildi, un šīs tiesas lēmums neapturēt minētā lēmuma izpildi neietekmē Komisijas iesniegtās prasības par pienākumu neizpildi pieņemamību. Valsts tiesās pieejamo tiesisko aizsardzības līdzekļu esamība nekavē celt EKL 226. pantā noteikto prasību, jo abiem tiesību aizsardzības līdzekļiem ir dažādi mērķi un sekas (skat. Tiesas 1970. gada 17. februāra spriedumu lietā 31/69 Komisija/Itālija, *Recueil 1970*, 25. lpp., 9. punkts, un 1986. gada spriedumu lietā 85/85 Komisija/ Beļģija, *Recueil 1986*, 1149. lpp., 24. punkts).

40 Attiecībā uz šo prasību ir jāatgādina, ka saskaņā ar Direktīvas 85/337 4. panta 2. punkta pirmo daļu, to veidu projektus, kas uzskaitīti II pielikumā, pakļauj novērtējumam, ja dalībvalstis uzskata, ka to prasa šo projektu pazīmes. Šīs pašas direktīvas 4. panta 2. punkta otrā daļa nosaka, ka "šim nolūkam dalībvalstis var *inter alia* noteikt konkrētus projektu veidus, kas ir pakļaujami novērtējumam, vai arī tās var noteikt kritērijus un/vai pakāpi, kas ir vajadzīga, lai noteiktu, kuri no to veidu projektiem, kas uzskaitīti II pielikumā, ir pakļaujami novērtējumam saskaņā ar 5. līdz 10. pantu".

41 Tiesa jau ir lēmusi, ka Direktīvas 85/337 4. panta 2. punkta otrajā daļā indikatīvi norādītas metodes, ko dalībvalstis var izmantot, lai starp projektiem, uz kuriem attiecas II pielikums, noteiktu tos, kam vajadzīgs novērtējums Direktīvas 85/337 nozīmē (skat. iepriekš minētā sprieduma lietā *WWF* u.c. 42. punktu).

42 Tā rezultātā Direktīva 85/337 šajā sakarā dalībvalstīm piešķir izvērtēšanas brīvību un tādējādi netraucē izmantot citas metodes, lai konkretizētu attiecīgos projektus, kam saskaņā ar Direktīvu vajadzīgs ietekmes uz vidi novērtējums. Direktīva no šādu metožu skaita nebūt neizslēdz tādu metodi, ar kuru, pamatojoties uz katra attiecīgā projekta atsevišķu vērtējumu vai saskaņā ar valsts tiesību aktu, varētu noteikt, ka kāds projekts, uz kuru attiecas Direktīvas II pielikums, nav pakļaujams ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrai (skat. iepriekš minētā sprieduma lietā *WWF* u.c. 42. punktu).

43 Tajā pat laikā tikai ar faktu, ka dalībvalstij ir piešķirta izvērtēšanas brīvība, uz ko norādīts iepriekš minētajā punktā, nav pietiekoši, lai dalībvalsts varētu izslēgt noteiktu projektu no novērtējuma procedūras šīs Direktīvas nozīmē. Pretējā gadījumā izvērtēšanas brīvību, kas piešķirta dalībvalstīm Direktīvas 85/337 4. panta 2. punktā, tās varētu izmantot, lai izvairītos no pienākuma veikt novērtējumu noteiktam projektam, kaut arī tā rakstura, lieluma vai atrašanās vietas dēļ projektam varētu būt būtiska ietekme uz vidi (sprieduma lietā *WWF* u.c. 44. punkts).

44 Tādējādi, lai arī kādu metodi izmantotu dalībvalsts, nosakot, vai konkrētam projektam vajadzīgs novērtējums — vai tā būtu konkrēta projekta nozīmēšana likumdošanas ceļā, vai pēc projekta atsevišķas izvērtēšanas — šī metode nedrīkst negatīvi skart Direktīvas mērķi, atbilstoši kuram neviens projekts, kam varētu būt būtiska ietekme uz vidi šīs Direktīvas nozīmē, nav atbrīvojams no novērtējuma, izņemot gadījumu, ja konkrētais projekts, pamatojoties uz visaptverošu novērtē-

jumu, ir atzīstams par tādu, kam nevarētu būt būtiska ietekme uz vidi (sprieduma lietā *WWF* u.c. 45. punkts).

45 Šajā gadījumā pienākumu neizpilde attiecas uz ceļu būves projektu, kam, saskaņā ar Itālijas tiesību aktiem, kuros pārņemta Direktīva 85/337, un pašu šo direktīvu, bija jāveic iepriekšēja pārbaude, lai noskaidrotu, vai to pakļaut novērtējumam. Komisija pēc būtības Itālijas Republikai pārmet pamatojuma trūkumu *Regione Abruzzo* lēmumam neveikt ietekmes uz vidi novērtējumu, kas ļauj uzskatīt, ka iepriekšēja pārbaude nav veikta.

46 No iesniegto dokumentu vērtējuma izriet, ka dekrēts Nr. 25/99, ar ko *Regione Abruzzo* izteica labvēlīgu atzinumu iepriekšējas pārbaudes procedūras jautājumā, nolemjot nepakļaut projektu no novērtēšanas procedūrai, ir tikai vispārīgi motivēts un atsaucas uz Koordinācijas komitejas labvēlīgo atzinumu. Šis pēdējais atzinums, kas tika pieņemts, pamatojoties uz Komitejas 1999. gada 22. oktobra sanāksmes sarunu procesa protokolu, satur vienu teikumu, kas izsaka labvēlīgu atzinumu, un norāda, ka, lai pieņemtu šo atzinumu, Komiteja izmantoja būvinženieru 1999. gada 6. jūlija atzinumu Nr. 8634.

47 Kā pamatoti savu secinājumu 33. punktā uzsvēris ģenerāladvokāts, šis *Teramo* būvinženieru dienesta atzinums, ko iesniedza pēc Tiesas pieprasījuma, nebija atzinums par projekta ietekmi uz vidi, bet gan atļauja "vienīgi hidrauliskiem mērķiem" *Tordino* upes šķērsošanai un noteiktu būvdarbu veikšanai. No Itālijas Republikas iebildumu rakstam pievienotā dokumenta, kura titullapa sniedz vajadzīgo precizējumu par tā dokumenta būtību, kas iesniegts pēc Tiesas pieprasījuma, nešķiet, ka to paredz likums iepriekšējas pārbaudes procedūras ietvaros. Turklāt Tiesas rīcībā nav nekādu elementu, kas ļautu secināt, ka kompetentā iestāde tos izmantoja sava lēmuma pamatošanai.

48 No šiem elementiem izriet, ka netika veikta iepriekšēja pārbaude vajadzībai pakļaut projektu *Lotto zero* ietekmes uz vidi novērtējumam un ka ir pierādīta pienākumu neizpilde saskaņā ar formulējumu Komisijas prasījumos.

49 Tomēr ir jāuzsver, ka gadījumā, ja šis būvinženieru atzinums pēc Tiesas pieprasījuma netiktu iesniegts, nebūtu bijis iespējams pārbaudīt, vai tika veikta iepriekšēja pārbaude. Šajā sakarā ir būtiski atzīmēt, ka lēmumam, ar ko valsts kompetentā iestāde novērtē, ka projekta pazīmes nepieprasa to pakļaut ietekmes uz vidi novērtējumam, tādējādi ir jāiekļauj vai arī jāpievieno visi fakti, kas ļautu kontrolēt, vai lēmums ir pamatots ar attiecīgu iepriekšēju pārbaudi, kas veikta saskaņā ar Direktīvas 85/337 prasībām.

50 Līdz ar to ir jākonstatē, ka *Regione Abruzzo*, nepārbaudot to, vai *Teramo* pilsētas apvedceļa būves projektam (kas pazīstams ar nosaukumu *Lotto zero — Variante, tra Teramo e Giulianova, alla strada statale SS 80*), kas atbilst tādiem projektiem, kuri uzskaitīti Padomes 1985. gada 27. jūnija Direktīvas 85/337 II pielikumā, bija vajadzīgs ietekmes uz vidi novērtējums saskaņā ar šīs direktīvas 5.–10. pantu, Itālijas Republika neizpildīja pienākumus, kas tai uzlikti ar minētās direktīvas 4. panta 2. punktu.

Par tiesāšanās izdevumiem

51 Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam, lietas dalībniekam, kam spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest Itālijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā šai dalībvalstij spriedums ir nelabvēlīgs, tad jāpiespriež Itālijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu

TIESA (pirmā palāta)

nospriež:

1) **tā kā *Regione Abruzzo* neizvērtēja to, vai *Teramo* pilsētas apvedceļa būves projektam (kas pazīstams ar nosaukumu *Lotto zero — Variante, tra Teramo e Giulianova, alla strada statale SS 80*), kas atbilst tādiem projektiem, kuri uzskaitīti Padomes 1985. gada 27. jūnija Direktīvas 85/337/EEK par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu II pielikumā, bija vajadzīgs ietekmes uz vidi novērtējums saskaņā ar šīs direktīvas 5.–10. pantu, Itālijas Republika neizpildīja pienākumus, kas tai uzlikti ar minētās direktīvas 4. panta 2. punktu;**

2) **Itālijas Republika atlīdzina tiesāšanās izdevumus.**

Jann Rosas La Pergola

Silva de Lapuerta Lenaerts

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2004. gada 10. jūnijā.

Sekretārs

R. Grass

Pirmās palātas priekšsēdētājs

P. Jann